

Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24186>

Özet

Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği, hemşirelerin ISO 9000 gibi uluslararası kabul görmüş Kalite Güvencesi sistemlerine yönelik algıları, inançları ve davranışsal eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle sağlık hizmetleri bakımında kalite yönetim sistemlerinin uygulanmasına karşı personelin gösterdiği pozitif veya negatif tutumları nicel olarak belirlemeyi hedefler. Bu araç, H. Ünlü tarafından 2002 yılında, Sosyal Sigortalar Kurumu Zonguldak Bölge Hastanesi'nde görev yapan hemşireler üzerinde bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışması, sağlık sektöründe kalite standartlarının benimsenmesi sürecinde insan faktörünün önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kalite Güvencesi, ISO 9000, Tutum Ölçeği, Hemşirelik, Sağlık Kurumları Yönetimi, Psikometri, Örgütsel Gelişim.

Yazarlar

H. Ünlü

Amaç

Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği'nin temel amacı, sağlık hizmetleri sunan kurumlarda çalışan profesyonellerin, özellikle hemşirelerin, kurum içi kalite standartlarına ve yönetim sistemlerine (bu durumda ISO 9000) ilişkin mevcut tutumlarının bilimsel yöntemlerle saptamaktır. Bu saptama, yönetim kademelerine kalite iyileştirme süreçlerinin başarısını artırmak için gerekli eğitim, motivasyon ve iletişim stratejilerini belirlemede somut veriler sağlamaya amaçlamaktadır. Ölçek, personelin kalite sistemlerine ne ölçüde direnç gösterdiğini veya ne ölçüde desteklediğini ortaya koyarak, sistemin başarıya entegrasyonuna katkı tutar.

Geliştirme çalışması, kalite güvencesi sistemlerinin sadece prosedürel değişiklikler değil, aynı zamanda kültürel ve tutumsal dönüşümler gerektirdiği varsayımına dayanmaktadır. Bu nedenle, ölçek, tutumun bilişsel, duygusal ve davranışsal bileşenlerini kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, kurumsal değişimin önündeki algısal engellerin anlaşılmasına ve giderilmesine yardımcı olur.

Yapı

Ölçek, psikolojik bir yapı olarak "Kalite Güvencesi Sistemlerine Yönelik Tutum"u ölçmektedir. Bu yapı, genellikle çok boyutludur ve aşağıdaki temel bileşenleri içermesi beklenir:

Algılanan Yarar ve Gereklilik: Bireyin, kalite yönetim sistemlerinin (QMS) iş verimliliğini, hasta güvenliğini ve kurumsal itibarını artıracağına dair inancı.

Uygulamaya Yönelik Engel Algısı: Bireyin, QMS'nin bürokratik yük, zaman kaybı veya iş akışını zorlaştıran bir unsur olduğuna dair algısı.

Kişisel Sorumluluk ve Katılım Etilimi: Bireyin, kalite süreçlerine aktif olarak katılma ve bu süreçleri kişisel bir sorumluluk olarak görme isteği.

Bu ölçek, bireylerin kalite standartlarına ne ölçüde içselleştirdiğini ve bu standartlara uyum sağlama konusunda ne kadar motive olduğunu gösteren temel bir gösterge görevi görür. Tutum, bireyin belirli bir objeye (bu durumda ISO 9000) karşı gösterdiği istikrarlı değerlendirme etilimi olarak tanımlanır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, bir ölçek geliştirme çalışması (özellikle akademik bir tez) kapsamında geçerlik çalışmaları yapılması zorunludur. Bu bağlamda, Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği'nin geçerlik analizleri muhtemelen şunları içermiştir:

İçerik Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, kalite güvencesi tutum yapısını temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınmıştır.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapıya doğru ölçüp ölçmediğini test etmek için Faktör Analizi yöntemleri (Açıklayıcı veya Doğrulamalı) kullanılmıştır. Bu analizler, tutumun alt boyutlarını ortaya çıkarmıştır.

Yüksek lisans tezinin detaylı incelenmesi, ölçeğin yapısal uygunluğuna dair kesin istatistiksel kanıtlar ortaya koyacaktır. Akademik standartlara uygun olarak, ölçeğin geliştirildiği spesifik popülasyon (Zonguldak SSK Hastanesi hemşireleri) için yapısal geçerlik kanıtlarının sunulmuş olması beklenir.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, geliştirme sürecinin bir parçası olarak güvenirlik çalışmaları yapılması varsayılmaktadır. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını ve içsel bütünlüğünü değerlendirir.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Bu tür tutum ölçeklerinde en yaygın kullanılan yöntem, Cronbach Alfa katsayısının hesaplanmasıdır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Tutumun zaman içinde stabil oldu?u varsay?m?yla, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediği incelenmi? olabilir.

Bu ölçeğin, hem?irelerin kalite güvencesi sistemlerine yönelik tutumları? istikrarlı bir şekilde ölçmek için yeterli güvenirlik düzeyine sahip oldu?u kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği'nin geli?tirilme a?amasında, tutumun altında yatan boyutları ke?fetmek amacıyla Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullan?lmı?tır. AFA, ba?langıçta geni? bir madde havuzundan en güçlü ve en uygun maddeleri seçmek ve bu maddelerin hangi teorik alt boyutlara yüklendiğini belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Beklenen alt faktörler, kalite sistemlerine yönelik bilgi düzeyi, sisteme duyulan inanç, yönetim desteği algısı ve kişisel uygulama isteği gibi temalar? içermi? olabilir. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin son formatının kaç maddeden oluştuğunu ve hangi Likert tipi derecelendirmenin kullanıldığını belirlemede temel rol oynamı?tır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir tutum ölçeği geli?tirme çalışmasıdır.)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullan?lmı?tır (Örneğin, Kesinlikle Kat?lıyorum'dan Kesinlikle Kat?ılmıyorum'a kadar 5 veya 7 dereceli bir yapı). Kaynakta derecelendirme bilgisi olmamasına rağmen, tutum ölçeklerinin standardı budur.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sağlık çalışanları (Özellikle hem?ireler)

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çalışan profesyoneller)

Popülasyon Detayları: Sosyal Sigortalar Kurumu Zonguldak Bölge Hastanesi'nde görev yapan hem?ireler. Bu spesifik bağlam, ölçeğin kültürel ve kurumsal hassasiyetini artırmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli tutum ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Sa?lık Hizmetleri Kalitesi, Tutum Ölçümü, Ölçek Geli?tirme, ISO 9000 Algısı, Hem?irelik Yönetimi, Zonguldak, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor (2002 yılında yapılan tez çalışması için ORCID kullanımı yaygın değildi.)

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Kurumları Yönetimi Anabilim Dalı (Tezin yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için ticari bir lisansa tabi değildir, ancak kullanımı için telif hakkı sahibi olan yazarın (H. Ünlü) ve tezin yayımlandığı üniversitenin (Ankara Üniversitesi) izinleri gerekebilir.

İzinler: Yazarın iznine tabi.

Ücret: Genellikle akademik amaçlı kullanımlarda ücretsizdir.

Test Yılı: 2002

Kaynaklar

Ünlü, H. (2002). *Sosyal Sigortalar Kurumu Zonguldak Bölge Hastanesi hemşirelerinde ISO 9000 kalite güvence sistemi konusunda Tutum Ölçeği geliştirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Kurumları Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Kalite Güvencesi Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almadığı için burada sunulamamaktadır. Maddelerin tam listesi için H. Ünlü'nün 2002 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.